EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 19.7.2006
KOM(2006) 406 galutinis

KOMISIJOS ATASKAITA TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI

DĖL BENDRIJOS TEISĖS AKTŲ, SUSIJUSIŲ SU ATLIEKŲ TVARKYMU: Direktyvos 75/442/EEB dėl atliekų, Direktyvos 91/689/EEB dėl pavojingų atliekų, Direktyvos 75/439/EEB dėl naudotų alyvų, Direktyvos 86/278/EEB dėl nuotekų dumblo, Direktyvos 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų ir Direktyvos 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų

ĮGYVENDINIMO 2001–2003 m. LAIKOTARPIU

{SEC(2006)972}

1. ĮVADAS

Šios ataskaitos tikslas yra pranešti kitoms Bendrijos institucijoms, valstybėms narėms ir visuomenei apie ES teisės aktų dėl atliekų (Direktyvų 75/442/EEB, 91/689/EEB, 75/439/EEB, 86/278/EEB, 94/62/EB ir 1999/31/EB) įgyvendinimą 2001–2003 m. laikotarpiu.

Šios šešios direktyvos yra labai nevienodos savo turiniu ir struktūra. Direktyvose 75/442/EEB ir 91/689/EEB nustatytos bendrosios pagrindinės nuostatos dėl atliekų bei pavojingų atliekų; Direktyva 1999/31/EB yra apie vieną specifinį atliekų tvarkymo metodą – sąvartynus; Direktyvose 75/439/EEB, 86/278/EEB ir 94/62/EB nustatyti reikalavimai atliekas skirstyti į atskirus srautus – naudotas alyvas, nuotekų dumblą ir pakuočių atliekas – kurie skiriasi savo charakteristikomis ir tvarkymo aspektais.

Šis pranešimas parengtas vadovaujantis Direktyvos 91/692/EEB[1], reguliuojančios ir standartizuojančios tam tikrų su aplinka susijusių direktyvų įgyvendinimo ataskaitas, 5 straipsniu. Pranešimas paremtas valstybių narių pateikta informacija, prie jo pridedamas Komisijos tarnybų darbo dokumentas, kuriame pateikiama išsamesnės informacijos ir daugiau jų atsiųstų duomenų.

Apskritai pažanga pasiekta, bet vis dėlto atliekų teisės aktų įgyvendinimas dar negali būti laikomas patenkinamu – tą rodo daugelis su atliekomis susijusių pažeidimo procedūrų. Todėl reikia dar nemažai darbo ir pastangų siekiant visiškai įgyvendinti šiuos teisės aktus, ypač skatinti atliekų prevenciją ir perdirbimą. Būtent šie klausimai nagrinėjami neseniai ES priimtoje Atliekų prevencijos ir perdirbimo[2] teminėje strategijoje, kurioje pabrėžiamas atliekų poveikis aplinkai ir atliekų tvarkymas atsižvelgiant į jų gyvavimo ciklą.

2. DIREKTYVA 75/442/EEB DĖL ATLIEKŲ, SU PAKEITIMAIS, PADARYTAIS DIREKTYVA 91/156/EEB

Direktyva 75/442/EEB[3] nustatoma pagrindinė atliekų tvarkymo Bendrijos lygiu teisinė sistema. Joje, visų pirma, apibrėžiama atliekų sąvoka, nustatomi atliekų tvarkymo hierarchijos būdai, artumo ir savarankiškumo principai šalinant atliekas, atliekų tvarkymo planavimas, leidimų sistema, leidimai įmonėms šalinti ir naudoti atliekas, kompetentingų institucijų vykdoma patikra, reikalavimai tvarkyti ir saugoti dokumentus, „teršėjas moka“ principas, ataskaitų rengimo reikalavimai.

Visos valstybės narės patvirtino Komisijai pateikusios išsamią informaciją apie **įstatymus ir nuostatas**, būtinus siekiant šią direktyvą įtraukti į nacionalinę teisę.

Tikslus **atliekų apibrėžimo** taikymas yra labai svarbus užtikrinant tinkamą valstybių narių atliekų tvarkymo įsipareigojimų vykdymą pagal šią direktyvą ir kitus atliekų teisės aktus. Buvo sudarytas Europos atliekų sąrašas, patvirtintas Komisijos sprendimu Nr. 2000/532/EB, iš dalies pakeistu 2001 m.[4]. Ataskaitiniu laikotarpiu būta pažeidimo procedūrų ir Teismo bylų,

---

1 OL L 377, 1991 12 23, p. 48.

2 COM(2005) 666 galutinis, 2005 12 21.

3 OL L 194, 1975 7 25, p. 47. Direktyva su pakeitimais, padarytais Direktyva 91/156/EEB (OL L78, 1991 3 26, p. 32).

4 Komisijos sprendimas 2001/118/EB, OL L 47, 2001 2 16, p. 1.

kuriose buvo nagrinėjamas atliekų apibrėžimo taikymas (Italijos, Jungtinės Karalystės, Austrijos ir kitos susijusios bylos).

Ligi šiol visos valstybės narės sudarė direktyva grindžiamus **atliekų tvarkymo planus** ir apie juos pranešė. Kelios valstybės narės nurodė, kad sudarydamos savo planus jos bendradarbiavo ir konsultavosi su kitomis valstybėmis narėmis. Kai kurios valstybės narės pranešė apie atvejus, kai teko imtis priemonių siekiant užkirsti kelią atliekų judėjimui, kuris vyko pažeidžiant jų atliekų tvarkymo planus.

Buvo imtasi atliekų **prevencijos** priemonių, tačiau dar neturima pakankamai informacijos apie jų poveikį.

Dauguma valstybių narių pranešė pasiekusios aukštą **savarankiškumo** lygį – apie 99 % – savo jėgomis šalindamos atliekas; iš esmės tai tokia pati padėtis, kokia buvo nurodyta ankstesnėje 1998–2000 m. laikotarpio įgyvendinimo ataskaitoje.

Remiantis 15 ES valstybių **atliekų susidarymo ir apdorojimo duomenimis**, buitinių atliekų kiekis padidėjo ir pasiekė 580 kg asmeniui per metus. Kalbant apie apdorojimą, perdirbimas dar išaugo iki vidutiniškai 32 %, tačiau jo lygis gerokai skiriasi valstybėse narėse (nuo 8 % iki 56 %); sąvartynų šiek tiek sumažėjo, bet jie išlieka pagrindinis atliekų tvarkymo būdas (vidutiniškai 44 %). Deginimas, kurio metu iš atliekų gaunama energija, yra svarbi tvarkymo alternatyva kai kuriose valstybėse narėse. Pavojingų atliekų susidarymas taip pat išaugo iki 120 kg vienam asmeniui per metus; sąvartynai tebebuvo vyraujantis jų tvarkymo metodas (vidutiniškai 26 %), o vidutinis perdirbimo lygis – 21 %.

Kai kurios valstybės narės Komisijai pranešė taikiusios **nuostatą, leidžiančią nesilaikyti reikalavimo turėti leidimą**, kuri nustatyta šioje direktyvoje.

Dauguma valstybių narių įgyvendino 14 straipsnyje nustatytus **dokumentų registravimo, tvarkymo ir saugojimo** įpareigojimus. Kai kurios valstybės narės kartu su įsipareigojimais pavojingų atliekų gamintojams nustatė įpareigojimus ir atliekų gamintojams.

3. DIREKTYVA 91/689/EEB DĖL PAVOJINGŲ ATLIEKŲ

Direktyva 91/689/EEB[5] išplečia Direktyvą 75/442/EEB: joje nustatyti griežtesni pavojingų atliekų tvarkymo ir kontrolės reikalavimai. Joje visų pirma pateikiama: pavojingų atliekų apibrėžimas, draudimas maišyti pavojingas atliekas su kitomis pavojingomis ar nepavojingomis atliekomis; specialaus leidimo reikalavimas įmonėms, tvarkančioms pavojingas atliekas; reguliarūs patikrinimai ir reikalavimas pavojingų atliekų gamintojams tvarkyti bei saugoti visus dokumentus; tinkama pavojingų atliekų pakuotė ir ženklinimas jas renkant, gabenant bei laikinai saugant; pavojingų atliekų tvarkymo planai.

Visos valstybės narės patvirtino pateikusios Komisijai išsamią informaciją apie **įstatymus ir nuostatas**, į nacionalinę teisę leidžiančius įtraukti Direktyvą 91/689/EEB dėl pavojingų atliekų ir atliekų sąrašą (Sprendimu 2000/532/EB su pakeitimais).

[5] OL L 377, 1991 12 31, p. 20.

Austrija, Belgijos Valonijos regionas, Čekija, Danija, Suomija, Vokietija, Švedija ir Jungtinė Karalystė pagal 1 straipsnio 4 dalį pranešė Komisijai apie **papildomas atliekas, kurias reikėtų laikyti pavojingomis**.

Pagal l straipsnio 5 dalį Austrija, Belgija (Briuselio ir Flandrijos regionai), Čekija, Suomija, Vokietija, Airija, Nyderlandai, Portugalija, Slovėnija, Ispanija ir Švedija ėmėsi priemonių **buitinėms pavojingoms atliekoms nuo nebuitinių pavojingų atliekų atskirti.** Iš esmės šiomis priemonėmis siekiama atskirai rinkti tam tikrus pavojingus buitinių atliekų komponentus.

Visos valstybės narės pranešė, kad 2 straipsnio 1 dalies reikalavimai dėl į aplinką patenkančių pavojingų atliekų **registracijos** ir **identifikavimo** buvo įvykdyti.

Valstybės narės patvirtino, kad buvo imtasi reikiamų priemonių siekiant **išvengti** pavojingų atliekų **maišymo** (2 straipsnio 2–4 dalys). Tačiau valstybių narių ataskaitos skiriasi informacijos išsamumu – kai kurios nurodo tik nacionalinės teisės aktą, kitos cituoja ar paaiškina taisykles.

Italijoje buvo priimtos išimties nuostatos, kaip nustatyta 3 straipsnio 2 dalyje dėl bendrų nacionalinių taisyklių, pakeičiančių **leidimų** naudoti pavojingas atliekas **reikalavimus**. 2005 m. Jungtinė Karalystė (Anglija, Škotija ir Velsas) pranešė apie iki 1995 m. birželio 27 d. priimtų išimties nuostatų dalinį pakeitimą.

Visos valstybės narės pranešė, kad kompetentingos institucijos tinkamai vykdė **reguliarius patikrinimus**, kaip to reikalaujama 4 straipsnio 1 dalyje. Patikrinimų dažnis daugumoje valstybių narių yra skirtingas ir priklauso, be kitų veiksnių, nuo atliekų rūšies ir kiekio bei įrenginių tipo. Čekijoje, Vengrijoje, Nyderlanduose, Slovėnijoje ir Švedijoje buvo parengti išsamūs patikrinimo planai.

Dauguma valstybių narių išsamiai nurodė nuostatas, kuriomis įgyvendinamas **informacijos registravimo ir dokumentų tvarkymo** reikalavimas, nustatytas 4 straipsnio 2 dalyje. Jungtinė Karalystė dar nevisiškai įvykdė reikalavimus, keliamus pavojingų atliekų gamintojams. Belgijos Briuselio ir Flandrijos regionai, Vokietija ir Airija nepaminėjo jokių dokumentų tvarkymo reikalavimų atliekų vežėjams. Be to, Belgijos Flandrijos regionas, Danija ir Portugalija tam tikrą registruojamą informaciją privalo reguliariai siųsti kompetentingoms institucijoms.

Valstybės narės nurodė, kokių nacionalinių priemonių imtasi vykdant 5 straipsnio 1 dalį – užtikrinant, kad pavojingos atliekos būtų **tinkamai pakuojamos ir ženklinamos**; kai kurios šalys plačiau paaiškino šių priemonių formą ir turinį.

Daugumoje valstybių narių pavojingos atliekos tvarkomos pagal bendrus **atliekų tvarkymo planus**. Slovakija ir Ispanija pranešė šiuo metu sudarinėjančios ir peržiūrinčios savo pavojingų atliekų tvarkymo planus.

4. DIREKTYVA 75/439/EEB DĖL NAUDOTŲ ALYVŲ ŠALINIMO

Direktyva 75/439/EEB[6] buvo priimta siekiant nustatyti darnią naudotų alyvų (pvz., transporto priemonių ir variklių lubrikacinių alyvų) surinkimo, apdorojimo, laikymo ir šalinimo sistemą ir apsaugoti aplinką nuo neigiamo tokių operacijų poveikio. Joje visų pirma nustatomas saugus ir kontroliuojamas naudotų alyvų tvarkymas, taip pat, kad pirmenybė teikiama šių atliekų regeneravimui; taip pat nustatytos visuomenės informavimo kampanijos; leidimų sistema įmonėms, utilizuojančioms naudotas alyvas; išskiriamų medžiagų ribinių verčių nustatymas degimo procese ir kompensacijos įmonėms, surenkančioms ir šalinančioms naudotas alyvas.

Visos ataskaitas atsiuntusios valstybės narės Komisijai pateikė informaciją apie galiojančius **įstatymus ir nuostatas** dėl naudotų alyvų šalinimo. Daugelis pranešė, kad siekdamos apsaugoti aplinką yra priėmusios griežtesnes normas. Čekija, Airija, Nyderlandai, Portugalija ir Slovėnija informavo, kad jų teritorijoje nėra regeneravimo įmonių.

Remiantis pateiktais duomenimis apie **naudotų alyvų tvarkymą**, 2003 m. penkiolikoje ES šalių surinkta beveik 2 mln. tonų naudotų alyvų, tai yra 81 % viso jų kiekio. 44 % šio kiekio buvo regeneruota (didžiausi regeneravimo rodikliai užfiksuoti Liuksemburge, Nyderlanduose, Italijoje ir Vengrijoje), o 46 % – sudeginta. Per 1995–2003 m. laikotarpį bendras rinkai pasiūlytos ir (arba) parduotos alyvos kiekis sumažėjo 11 % (nuo 5 mln. iki 4,4 mln. tonų), o susidariusio ir surinktos naudotos alyvos apimtys išliko beveik tokios pačios; regeneruotos ir sudegintos alyvos procentas taip pat iš esmės nepasikeitė.

Kelios valstybės narės nepranešė apie jokius **apribojimus**, trukdančius joms teikti pirmenybės naudotų alyvų regeneravimui, kaip nustatyta 3 straipsnio 1 dalyje. Kitos šalys nurodė, kad tokių apribojimų esama, tačiau dažniausiai jų atsiranda dėl ekonominių aspektų, pvz., mažo pagaminamų naudotų alyvų kiekio, galimybės pigiai deginti alyvas kitose valstybėse narėse ar dėl perpildytos pagrindinių alyvų rinkos.

Dauguma ataskaitas atsiuntusių valstybių narių surengė **visuomenės informavimo** ir problemos aktualizavimo akcijas, kaip reikalaujama 5 straipsnio 1 dalyje.

Maždaug pusė ataskaitas atsiuntusių valstybių narių nurodė, kad naudotos alyvos yra **tvarkomos** pagal kurį nors vieną apdorojimo tipą (regeneravimas ir deginimas), kaip nustatyta 5 straipsnio 3 dalyje.

Valstybės narės pranešė, kad jų šalyse yra **leidimų sistema**, taikoma naudotas alyvas šalinančioms ir jas surenkančioms įmonėms (5 straipsnio 3 dalis). Įmonės **tikrinamos** siekiant išsiaiškinti, ar jos veikia pagal leidimuose nustatytas sąlygas.

Pranešama, kad **deginimo metu išskiriamų medžiagų ribinės vertės** atitinka normą arba yra žemesnės nei nurodoma šioje direktyvoje. Keletas šalių nustatė ribines vertes deginimo įmonėms, kurių šiluminis galingumas yra mažesnis nei 3 MW.

Kai kurios valstybės narės teikia **kompensacijas** už naudotų alyvų rinkimą ir (arba) šalinimą.

---

[6] OL L 194, 1975 7 25, p. 31, su pakeitimais, padarytais Direktyva 87/101/EEB (OL L 42, 1987 2 12, p. 43).

5. DIREKTYVA 86/278/EEB DĖL NUOTEKŲ DUMBLO

Direktyva 86/278/EEB[7] reglamentuoja nuotekų dumblo naudojimą žemės ūkyje siekiant išvengti žalos dirvožemiui, augmenijai, gyvūnijai ir žmonėms, bei skatina teisingą antrinį dumblo naudojimą žemės ūkyje. Direktyvoje visų prima nustatomos sunkiųjų metalų ribinės vertės dirvožemyje ir dumble; dumblo valymo būdai; dumblo naudojimo žemės ūkyje sąlygos; dirvožemio ir dumblo mėginių ėmimas tyrimams; dokumentacijos, susijusios su nuotekų susidarymu ir jų naudojimu žemės ūkyje, tvarkymas.

Komisijai buvo pranešta apie **nacionalinės teisės aktų** pataisas, padarytas po paskutiniojo ataskaitinio laikotarpio Belgijoje, Čekijoje, Airijoje ir Austrijoje (apie 20 Austrijos regionų – *Länder* – teisės aktų)

Aštuonios iš 15 ES šalių pranešė, kad vieno ar daugiau **sunkiųjų metalų dirvožemyje ribinės vertės** yra žemesnės nei nustatyta direktyvoje. Tokio pobūdžio informaciją paskelbė ir visos naujosios valstybės narės, kurios pateikė duomenis.

Dumblui valyti valstybės narės naudoja įvairius **metodus** – biologinius, cheminius, terminius ir mechaninius – ar jų derinius. Tarp jų – aerobinė ir anaerobinė stabilizacija, vandens išgarinimas ir džiovinimas, kompostavimas, apdorojimas kalkėmis ir kitais chemikalais, pavertimas dirvožemiu ir ilgalaikis saugojimas. Dumblo **tyrimų dažnis** priklauso nuo nuotekų vandens valymo įmonės dydžio.

Daugelis 15 ES valstybių narių pranešė, kad **dumblo susidarymas** 2001–2003 m. laikotarpiu padidėjo; likusios valstybės narės pranešė apie tokį patį arba nežymiai sumažėjusį dumblo susidarymo lygį. Naujųjų valstybių narių ataskaitos rodo didėjančius skaičius.

Kalbant apie **dumblo naudojimą žemės ūkyje**, septynios valstybės narės (Belgijos Valonijos regionas, Danija, Ispanija, Prancūzija, Airija, Jungtinė Karalystė ir Vengrija) pranešė žemės ūkyje naudojančios 50 % ir daugiau susidariusio dumblo. Kitoje skalės pusėje yra Suomija, Švedija ir Slovėnija, ant dirvožemio paskleidžiančios mažiau nei 17 % susidariusio dumblo, ir Graikija, Nyderlandai, Belgijos Flandrijos regionas, Slovakija ir Čekija žemės ūkyje dumblo naudojančios labai mažai arba visai nenaudojančios.

Taigi padėtis valstybėse narėse gerokai skiriasi. Kai kuriose šalyse mažėjimo tendenciją galima paaiškinti didėjančiu visuomenės susirūpinimu dėl saugaus dumblo naudojimo žemės ūkyje. Kitose valstybėse narėse ar jų regionuose dumblo naudojimą žemės ūkyje draudžia ar labai riboja įstatymai, kuriuose nustatytos griežtos sunkiųjų metalų, o kartais ir organinių junginių ribinės vertės.

Dumblo kokybės atžvilgiu vidutinė sunkiųjų metalų koncentracija žemės ūkyje naudojamame dumble yra kur kas žemesnė už ribines vertes, nustatytas šios direktyvos IB priede. Tai pasakytina tiek apie 15 ES valstybių, tiek apie naująsias valstybes nares, kurios pateikė duomenis. Ir nors tarp valstybių narių esama skirtumų, galima patvirtinti bendrą lėtą, tačiau tvarią koncentracijų mažėjimo tendenciją.

Apskritai Direktyva 86/278/EEB yra ilgalaikė priemonė, gana veiksmingai užkertanti kelią bet kokiai taršai, susijusiai su nuotekų dumblo naudojimu. Todėl nuotekų dumblo naudojimas

[7] OL L 181, 1986 7 4, p. 6.

žemės ūkio paskirties dirvožemiui tręšti gali būti laikomas viena iš geriausių galimybių, jei – ir tik jei – tai nekelia grėsmės aplinkai, gyvūnams ir žmonių sveikatai.

6. DIREKTYVA 94/62/EB DĖL PAKUOČIŲ IR PAKUOČIŲ ATLIEKŲ

Direktyvoje 94/62/EB[8] siekiama dviejų svarbiausių tikslų: apsaugoti aplinką ir užtikrinti vidaus rinkos funkcionavimą. Todėl joje nustatytos priemonės pirmiausia skirtos pakuočių atliekų prevencijai; kiti esminiai principai – pakartotinis pakuočių naudojimas, perdirbimas ir kitos pakavimo atliekų utilizavimo formos, galiausiai siekiant sumažinti tokių šalintinų atliekų kiekį.

Visos valstybės narės Komisijai pateikė išsamią informaciją apie **įstatymus, nuostatas ir administracinius potvarkius**, reikalingus, kad nacionalinė teisė atitiktų direktyvą dėl pakuočių. Austrija, Belgija ir Nyderlandai Komisijai pranešė apie programas, kuriose nustatyti **didesni tikslai**, nei 6 straipsnio 1 dalies a ir c punktuose. Komisija visas tokias programas patvirtino sprendimais, kuriuos priėmė remdamasi 6 straipsnio 10 dalimi. Šiuo metu vykdomos **pažeidimų nagrinėjimo procedūros** prieš dvi valstybes nares – Vokietiją ir Nyderlandus.

Visos valstybės narės ėmėsi veiksmų, kad **užkirstų kelią pakuočių atliekų susidarymui**. Tai įvairūs planai, susitarimai, informacijos kampanijos, subsidijos, tikslų nustatymas ir ekonominės priemonės (mokesčiai, gamintojų atsakomybės mokestis ir kt.). Tačiau, nepaisant visų šių priemonių, pakavimo atliekų kiekis išaugo nuo 65,5 mln. tonų 2000 m. iki 66,6 mln. tonų 2002 m. Šis augimas mažesnis nei BVP augimas tuo pačiu laikotarpiu.

Dauguma valstybių narių ėmėsi priemonių, skatinančių **pakartotinį** pakuočių **naudojimą**. Tai įvairūs planai, susitarimai, informacijos kampanijos, tikslų nustatymas ir ekonominės priemonės (mokesčiai, įmoka už vienkartines pakuotes, diferencijuoti gamintojų atsakomybės mokesčiai ir kt.).

Iki 2002 m. visos valstybės narės pasiekė 6 straipsnio 1 dalies a ir c punktuose nustatytus **tikslus**. Graikijai, Airijai ir Portugalijai buvo leista atidėti rodiklių vykdymą iki 2005 m., bet jos pasiekė tarpinį tikslą – 25 % pakuočių atliekų sunaudoti ir sudeginti energijai gauti atliekų deginimo įmonėse. 2002 m. 15 ES valstybių vidurkis naudojant pakuočių atliekas ir deginant jas energijai gauti atliekų deginimo įmonėse buvo 62 %, o perdirbimo lygio vidurkis – 54 %. Toliau pateikiami pasiekti vidutiniai pakavimo medžiagų perdirbimo mastai: stiklas – 58 %, popierius ir kartonas – 68 %, metalai – 57 %, plastmasė – 24 %.

Visos valstybės narės sukūrė pakuočių atliekų g**rąžinimo, surinkimo ir naudojimo sistemas**. Dauguma jų turi gamintojo atsakomybės sistemas; kai kurios sistemos padengia visas pakuočių atliekų surinkimo, rūšiavimo ir perdirbimo išlaidas. Pagal kitas sistemas visas arba dalį buitinių pakuočių atliekų surinkimo, rūšiavimo ir perdirbimo išlaidų apmoka savivaldybės. Panašiai atliekų gamintojai, pramoniniai ir (arba) prekybiniai atliekų turėtojai moka už pramonines ir (arba) prekybines pakuočių atliekas. Jungtinė Karalystė naudoja parduodamų sertifikatų planą („pakuočių naudojimo čekius“ – *PRN*), kuris yra gamintojų atsakomybės reglamento dalis. Danija ir Nyderlandai nesinaudoja gamintojo atsakomybės

[8] OL L 365, 1994 12 31, p.10, su pakeitimais, padarytais Direktyva 2004/12/EB, OL L 47, 2004 2 18, p. 26 ir Direktyva 2005/20/EB, OL L 70, 2005 3 16, p. 17.

sistemomis, bet atliekų grąžinimą organizuoja per savivaldybių veiklą ir sudarydamos savanoriškus susitarimus su pramonininkais. 2003 m. pabaigoje Danija, Švedija ir Vokietija įvedė privalomą įmoką už tam tikros rūšies vienkartines gėrimų pakuotes.

Dauguma valstybių narių turi priemone **perdirbtų medžiagų naudojimui skatinti**. Tai įvairūs planai, susitarimai, informacinės akcijos ir ekonominės priemonės (mokesčiai ir subsidijos, ypač skirtos moksliniams tyrimams bei naujoms technologijoms kurti).

Visos valstybės narės spaudoje plačiai informavo apie direktyvoje nustatytas priemones. Visų lygių valdžios institucijos, verslo įmonės ir perdirbimo programų organizatoriai rengia įvairias **informacijos kampanijas**, orientuotas į kuo platesnę auditoriją – įpareigotas įmones, vartotojus, mokyklas.

Per šį ataskaitinį laikotarpį darniaisiais **standartais**[9] buvo laikomi tik EN 13428:2000 ir EN 13432:2000. Dauguma valstybių narių juos perkėlė į savo nacionalinius standartus. Komisijai nėra žinoma apie jokius kitus nacionalinius standartus, susijusius su esminiais direktyvos dėl pakuočių II priedo reikalavimus.

Visos valstybės narės į savo **atliekų tvarkymo planus** įtraukė skyrių apie pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymą.[10].

Kalbant apie **ekonomines priemones**, Belgija, Danija, Suomija, Prancūzija, Vengrija ir Airija šiam tikslui naudoja mokesčius arba diferencijuotus mokesčius. Jungtinė Karalystė turi parduodamų sertifikatų sistemą, kuri yra gamintojo atsakomybės įsipareigojimų dalis. Keletas valstybių narių taiko subsidijų sistemą.

Rezultatai rodo, kad Direktyva 94/62/EB padėjo sėkmingai padidinti 2001 metams nustatytus perdirbimo, naudojimo ir deginimo energijai gauti atliekų deginimo įmonėse rodiklius. Be to, nors daugumoje valstybių narių bendras pakuočių atliekų kiekis toliau didėja, visoje ES ir daugelyje atskirų valstybių narių 2000–2002 m. pakuočių atliekų didėjimas buvo atsietas nuo ekonomikos augimo. Atskiroje ataskaitoje bus pateikta išsami direktyvos dėl pakuočių ir pakuočių atliekų išlaidų bei naudingumo analizė, kaip nustatyta 6 straipsnio 8 dalyje.

7. DIREKTYVA 1999/31/EB DĖL ATLIEKŲ SĄVARTYNŲ

Direktyva 1999/31/EB[11] reglamentuoja atliekų sąvartynus siekiant užkirsti kelią ar kiek galima sumažintų bet kokį žalingą poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai, taip pat atsižvelgiant į viso pasaulio aplinką. Siekiant šio tikslo direktyvoje išdėstoma, kokios atliekų rūšys ir jų apdorojimo būdai yra tinkami ar netinkami sąvartynuose, nustatomos sąlygos, kuriomis išduodami leidimai sąvartyną atidaryti, eksploatuoti, uždaryti ir vėliau prižiūrėti. Direktyvoje taip pat reikalaujama laipsniškai mažinti į sąvartynus vežamų biologiškai skaidomų atliekų kiekį.

---

9 Nuorodos į standartus EN 13427:2004, EN 13428:2004, EN 13429:2004, EN13430:2004, EN 13431:2004 ir EN 13432:2000 buvo paskelbtos Komisijos komunikate (OL C 44, 2005 2 19, p 23).

10 Slovėnija pranešė, kad tokios priemonės yra atskiros pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo programos dalis.

11 OL L 182, 1999 7 16, p. 1.

Visos ataskaitas atsiuntusios valstybės narės pranešė apie priemones, kurių ėmėsi **perkeldamos direktyvos nuostatas į nacionalinę teisę**. Europos Teisingumo Teismas priėmė Jungtinei Karalystei nepalankų sprendimą dėl dalinio direktyvos nuostatų perkėlimo į savo teisę (byla C423/02). Per tą laiką Komisijai buvo pranešta apie trūkstamas direktyvą perkeliančias nuostatas. Europos Teisingumo Teismas taip pat priėmė Prancūzijai nepalankų sprendimą dėl dalinio direktyvos perkėlimo (byla C-172/04). Kadangi apie trūkstamas direktyvos perkėlimo priemones dėl nepramoninių inertinių atliekų Komisijai nebuvo pranešta, ji pagal sutarties 228 straipsnį pradėjo procesinius veiksmus prieš Prancūziją.

Komisija nagrinėja, ar perkėlimo į nacionalinę teisę priemonės, apie kurias pranešė valstybės narės, atitinka direktyvą.

Kai kurios valstybės narės pasinaudojo galimybe **netaikyti atitinkamų direktyvos straipsnių kai kurioms atliekų rūšims ir sąvartynams** (Italija, Slovakija ir Švedija neįtraukė nepavojingų kalnakasybos atliekų, Prancūzija, Graikija ir Ispanija – salas ir izoliuotas gyvenvietes aptarnaujančių sąvartynų, o Vokietija, Airija, Nyderlandai, Slovakija ir Švedija – požeminių saugyklų). Komisija nagrinės, ar šios išimtys atitinka 3 straipsnio 3–5 dalių sąlygas. Pagal 3 straipsnio 5 dalį prie išimčių priskiriami salas ir gyvenvietes aptarnaujantys sąvartynai, apie kuriuos pranešta Komisijai, paskelbti Komisijos tinklavietėje (http://europa.eu.int/comm/environment/waste/landfill_index.htm) ir šiuo klausimu spausdinamas pranešimas *Oficialiajame leidinyje* (OL C 316, 2005 12 13).

Ataskaitas atsiuntusios valstybės narės ėmėsi priemonių siekdamos įvykdyti **techninius** direktyvos **reikalavimus** – dėl sąvartynų projektavimo, eksploatavimo, uždarymo ir vėlesnės priežiūros.

Visos ataskaitas atsiuntusios valstybės narės į savo teisės aktus įtraukė sąvartynų operatorių įpareigojimą visas sąvartyno įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir vėlesnės priežiūros sąnaudas įskaičiuoti į mokestį, kuris imamas už atliekų šalinimą sąvartyne.

Kalbant apie **atliekų priėmimo kriterijus**, dauguma valstybių narių nustatė kai kuriuos kriterijus arba patvirtino į sąvartyną leidžiamų priimti atliekų sąrašus, tačiau tik Švedija jau įgyvendino Sprendimą 2003/33/EB, kuriame apibrėžiami atliekų priėmimo kriterijai ir procedūros.

Visos ataskaitas atsiuntusios valstybės narės, išskyrus Čekiją, Airiją ir Ispaniją, pateikė nacionalines strategijas, skirtas **sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidomų atliekų kiekiui mažinti**. Komisija imasi visų reikiamų priemonių siekdama užtikrinti, kad strategijų neatsiuntusios šalys tai padarytų kaip galima greičiau.

Valstybių narių atsiųsti **duomenys** apie 1995 m. gautų komunalinių biologiškai skaidomų atliekų kiekį ir kiekvienais ataskaitinio laikotarpio metais į sąvartynus atvežtų šių atliekų kiekį nėra išsamūs, tad juos reikia toliau nagrinėti. Iš atsiųstų duomenų matyti, kad Austrija, Flandrijos regionas, Danija, Nyderlandai ir Švedija jau dabar pasiekė 2016 m. tikslą (į sąvartynus atvežti iki 35 % 1995 m. gautų biologiškai skaidomų komunalinių atliekų). Prancūzija ir Vokietija jau pasiekė 2009 m. tikslą (į sąvartynus atvežamų atliekų kiekis sumažėjo iki 50 % 1995 m. gautų atliekų kiekio). Suomija ir Italija jau pasiekė 2006 m. tikslą (į sąvartynus atvežamų atliekų kiekis sumažėjo iki 75 % 1995 m. gautų atliekų kiekio).

Kalbant apie poreikį **pertvarkyti esamus sąvartynus**, pateikti duomenys rodo, kad kai kuriose valstybėse narėse daugelis sąvartynų, ypač pavojingų atliekų sąvartynai, jau atitinka

direktyvos reikalavimus. Tačiau labai daug nepavojingų ir inertinių atliekų sąvartynų turės būti aprūpinti naujais įrenginiais arba uždaryti per kitus du ataskaitinius laikotarpius, kad iki 2009 m. liepos 16 d. – kaip nustatyta 14 straipsnyje – neliktų nė vieno direktyvos neatitinkančio veikiančio sąvartyno.

Be to, informacija apie kai kuriose valstybėse narėse esančių sąvartynų skaičių ir jų atitiktį direktyvai yra neišsami. Taip gali būti dėl to, kad dar ne visi sąvartynų sutvarkymo planai yra pateikti ir įvertinti. Sutvarkymo planai turėjo būti pateikti iki 2002 m. liepos mėn. (naujų valstybių narių planai – stojimo metu). Kitais ataskaitiniais laikotarpiais skaičiai apie esamus sąvartynus bei sąvartynus, kuriuos reikia uždaryti ar modernizuoti turėtų būti tikslesni.

Remdamasi gautais skundais, Komisija pradėjo pažeidimo nagrinėjimo procedūras prieš Ispaniją, Graikiją, Airiją ir Belgiją, nes jos neįvykdė direktyvos 14 straipsnio reikalavimo, kad visi esamų sąvartynų operatoriai iki 2002 m. liepos 16 d. pateiktų sąvartynų sutvarkymo planus.

Be to, Komisija pradėjo „horizontalias“ pažeidimų nagrinėjimo procedūras prieš Italiją ir Prancūziją dėl neteisingo pagrindinės atliekų direktyvos 4, 8, ir 9 straipsnių ir sąvartynų direktyvos 14 straipsnio taikymo, nes šiose šalyse daug sąvartynų veikia be leidimo. Europos Teisingumo Teismas priėmė Ispanijai nepalankų sprendimą, nes ši nesiėmė reikiamų priemonių direktyvos 14 straipsnio įgyvendinimui užtikrinti – čia kalbama apie nekontroliuojamą sąvartyną *Punta de Avalos*, *La Gomera* (byla C-157/2004).

Galiausiai, prieš Ispaniją buvo dar keletas atskirų Teismo bylų dėl nekontroliuojamų sąvartynų; Teismas taip pat pripažino Airiją (byla C-494/01) ir Graikiją (byla C-502/03) kaltomis dėl sisteminių trūkumų.